

Monopoliemisbruik

Een onderwerp dat goed aansluit bij deze telecom-CRN is misbruik van een economische machtspositie (monopolie). Dat is iets wat onder meer telecoaanbieders en kabelbedrijven vaak wordt verweten. Zo zou bellen te duur zijn of concurrentie op de kabelmarkt de pas worden afgesneden. Van dergelijke belemmeringen worden zowel consumenten als ondernemingen de dupe.

TELECOM

Allereerst dient zich de vraag aan waarom een monopolie niet goed is voor de markt als geheel. Het feit dat de overheid een monopolie in de wetgeving bestrijdt, hangt samen met de kwaliteit en de prijs van de diensten. Deze zullen in theorie een optimum bereiken wanneer verschillende aanbieders met elkaar strijden om de gunst van de consument. In principe kiest die dan voor de beste prijs en kwaliteit. Uiteraard zijn er bijkomende omstandigheden te noemen, zoals de inzichtelijkheid van de aangeboden diensten of producten voor de consument. Immers, wat de consument niet kent, kan hij niet betrekken in zijn beslissingen.

Regels

Onder meer de Nederlandse Mededingingswet en het Europese EG-verdrag bevatten toepasselijk recht met betrekking tot oneerlijke mededinging. Dit bevat het onderwerp monopolie, of de gelijke term economische machtspositie. Er bestaan goede mogelijkheden voor het handhaven van de regels, zoals het opleggen van boetes en dwangsommen. Deze kunnen worden opgelegd door instanties die zijn belast met toezicht, zoals de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). Daarnaast bestaan er enkele Europese verordeningen en richtlijnen van de Europese Commissie over specifieke onderdelen van het recht met betrekking tot oneerlijke mededinging. Het gaat te ver om dit helemaal uit te diepen, maar samengevat zijn deze wetten toegesneden op het voorkomen van misbruik van een monopolie.

Wat is een monopolie nu precies? Dit wordt door de Mededingingswet gedefinieerd als "de positie van een of meer ondernemingen die hen in staat stelt de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan te verhinderen door hun de mogelijkheid te geven zich in belangrijke mate onafhankelijk van hun concurrenten, hun leveranciers, hun afnemers of de eindgebruikers te gedragen". Deze macht betekent dat grote aanbieders van diensten misbruik kunnen maken van andere partijen. Denk bijvoorbeeld aan de zaak tussen KPN en de digitale kabelaanbieders UPC, Casema, Essent en Multikabel. KPN stelde zich hierin op het standpunt dat er sprake zou zijn van 'rooftprijzen' en 'koppelverkoop' en dat KPN toegang tot het netwerk geweigerd werd. Rooftprijzen zijn prijzen beneden de werkelijke kostprijs, waardoor de concurrentie geen kans heeft om mee te dingen op de markt. Koppelverkoop is het aanbieden van diensten, waarbij geen mogelijkheid bestaat om het product zónder de extra onderdelen af te nemen. In deze zaak werd overigens in juli 2007 door de NMa beslist dat de kabelaanbieders geen misbruik maakten van een economische machtspositie - voor zover er al een

monopoliepositie aanwezig was. Van rooftprijzen of koppelverkoop was niets gebleken. Voormalig telecom-monopolist KPN werd door de NMa dus in het ongelijk gesteld.

Toezicht

Interessant in dit verband is ook de zaak tussen de Europese Commissie en Microsoft. Daarin werd Microsoft - kort gezegd - verweten dat het de monopolistische positie van Windows en daarin meegeleverde en geïntegreerde software zoals Media Player heeft misbruikt. De Europese Commissie heeft Microsoft naar aanleiding daarvan een boete opgelegd ter hoogte van bijna een half miljard euro. Microsoft heeft vervolgens beroep aangetekend bij het Hof van Justitie EG, maar daar is de boete in stand gebleven. Deze zaak laat bij uitstek zien dat het onderwerp monopolie en oneerlijke mededinging erg verbonden is met ons dagelijkse leven. Want wie gebruikt er nu geen Windows? Maar ook internet, telefonie of (digitale) televisie zijn relevante gebieden op het terrein van de oneerlijke mededinging. Het is goed dat onafhankelijke instanties serieus toezicht houden en dat er wetgeving bestaat die effectieve handhaving mogelijk maakt, want wij zijn er niet zo zeker van dat grote aanbieders altijd 'eerlijke' prijzen rekenen. ■

JURIAN VAN GROENENDAAL
EN QUIRJIN MEIJNEN
VAN ROSSEM ADVOCATEN
Q.MEIJNEN@CHANNELWEB.NL

MEER JURIDISCHE ZAKEN: WWW.CHANNELWEB.NL